

Список літератури

1. Гриценко М. П. Сільськогосподарська кооперація: проблеми, шляхи розв'язання / М. П. Гриценко, М. Й. Малік, В. А. Пулім // Економіка АПК. – 2007. – № 1. – С. 51–58.
2. Державна цільова економічна програма підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на період до 2015 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 р. № 557.
3. Збарський В. К. та ін. Організаційно-економічні основи фірми : навч. посіб. / В. К. Збарський. – К. : Аграр Медіа Груп, 2010. – 642 с.
4. Зіновчук В. В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу / В. В. Зіновчук. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К. : Логос, 2001. – 380 с.
5. Крисальний О. В. Теоретико-методологічні засади розвитку спеціалізації і сільськогосподарської кооперації в постреформованому аграрному виробництві / О. В. Крисальний // Економіка АПК. – 2007. – № 6. – С. 3–10.
6. Розвиток обслуговуючої кооперації в сільському господарстві : монографія / за ред. проф. В. Збарського. – К. : ННЦІАЕ, 2010. – 224 с.

Углублено теоретико-методические основы инновационного обеспечения развития кооперации на селе и её влияние на развитие сельхозпроизводства Украины и мира. Доведено, что проблемы продовольственной безопасности всегда были и остаются глобальными. Особое значение они имеют и для Украины.

Кооперація на селі, продовольствена безпека, інноваційне розвиток, конкурентоспроможна продукція, різні форми кооперації, інноваційна спрямованість.

Profound theoretical-methodological and practical principles of software innovation in the development of cooperatives in rural areas and its impact on the agricultural development of Ukraine and the world. It is proved that the problem of food security have always been and remain global. They acquire special significance for Ukraine.

Cooperation in the countryside, food safety, innovation development, physiological nutritional standards, competitive products, environmentally friendly technologies, various forms of cooperation, innovation orientation and so on.

УДК 631.11:338.439.66

ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

О. Г. Макарчук, кандидат економічних наук

Оцінено стратегічний розвиток сільськогосподарських підприємств на основі використання моделі максимізації прибутку. Розглянуто характерні особливості її застосування для прийняття

© О. Г. Макарчук, 2014

ефективних стратегічних управлінських рішень. Обґрунтовано використання різноманітних розроблених методик фінансового аналізу у контексті наведеної моделі, що дозволяє глибше зрозуміти ймовірність поведінки фірми на довгострокову перспективу.

Стратегічний розвиток, сільськогосподарське підприємство, модель, максимізація прибутку, фінансовий стан.

На сьогодні умови діяльності підприємств характеризуються як складні та швидкозмінні. При цьому розробка та впровадження стратегії на короткострокову чи довгострокову перспективу особливо необхідна. Вона інтегрує багато конкурентоспроможних дій та підходів до бізнесу, від яких залежить успішність діяльності підприємства. Водночас, реалізація стратегії, повною мірою, залежить від глибокого аналізу фахівців усіх функцій бізнесу (кадри, постачання, виробництво, продаж, обслуговування клієнтів, облік), виявляючи при цьому сильні та слабкі місця діяльності організації. На основі цього можна розробити бачення, цілі та визначити власне завдання стратегії.

Стратегічне управління необхідне для розширення горизонтів передбачення, посилення довгострокових позицій, таким чином, підвищення ступеня своєчасного реагування у відповідь організації на ті зміни, які відбуваються у зовнішньому середовищі: на ринках товарів і технологій, у науково-технічній, економічній, соціальній та політичній сферах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням стратегічного розвитку підприємств присвячені праці багатьох українських та зарубіжних учених: С. В. Ковальчука, К. І. Редченко, В. О. Жаворонкова, А. Н. Хорина, П. Р. Нивена, Д. П. Нортон, А. А. Томпсона та інших науковців. Однак до сьогодні питання ефективного управління аграрних підприємств залишається актуальним, оскільки умови господарювання постійно змінюються і це потребує раціонального підходу до використання ресурсів (особливо земельних) для здійснення виробничого процесу.

Мета дослідження – обґрунтувати стратегічний розвиток сільськогосподарських підприємств на основі застосування моделі максимізації прибутку.

Виклад основного матеріалу. Важливим у прийнятті стратегічних рішень будь-якого сільськогосподарського підприємства є системний підхід, який підвищує ступінь об'єктивності й забезпечення врахування всіх важливих даних у комплексі. Якщо причинно-наслідковий аналіз є дедуктивним процесом, який змушує менеджера чи аналітика збирати дані, а потім «фільтрувати» їх шляхом критичного виключення, то процес прийняття стратегічних управлінських рішень потребує створення цілої бази даних, яка потім використовується для відсіювання та вилучення небажаних варіантів.

Як приклад, можна викласти основні дії в процесі прийняття управлінських рішень: формулювання завдання, визначення критеріїв,

визначення альтернативи, порівняння варіантів, визначення ризику та його оцінка, прийняття рішення.

Таким чином, для прийняття стратегічних управлінських рішень необхідно володіти всіма методами його розробки й критеріями визначення якості управлінського рішення. Існує велика кількість моделей, які дозволяють пояснити поведінку підприємств та їхніх управлінців у термінах їх задач і цілей. Це, перш за все, моделі максимізації прибутку, продажу, росту, додаткової вартості, управлінської поведінки та інше [1, 3].

Розглянемо управлінську модель максимізації прибутку та характерні особливості її застосування.

Головною метою будь-якої комерційної організації є отримання прибутку, тобто максимізація вигод по відношенню до затрат. У ринковій економіці розмір отриманого комерційною організацією прибутку ніким не обмежується, у зв'язку з чим, поведінка організації найкращим чином може бути описана за допомогою моделі максимізації прибутку.

Вартість фірми у тривалому періоді визначається потоком її майбутніх прибутків, які можуть відповідати чи не відповідати очікуванням, модель повинна бути розвинена з тим, щоб включити в неї поточну вартість майбутніх грошей (майбутніх прибутків) і концепцію ризику.

Поточна вартість – це сьогоднішня вартість суми, яка буде отримана в майбутньому, дисконтована на основі тієї чи іншої відсоткової ставки [2].

Концепція поточної вартості базується на принципі складних відсотків. У загальному вигляді концепція поточної вартості (PV) майбутніх прибутків виражається за формулою (1) [3]:

$$PV = \frac{\pi}{(1+i)^n}, \quad (1)$$

де PV відображує поточну вартість майбутніх прибутків;

π – отримувана до кінця періоду дисконтування в n років при вільній від ризику періодичної ставки дисконту i , яка виражається десятковим дробом.

Іншими словами, якщо майбутні прибутки вважаються достовірними, то може бути використана ставка дисконту без врахування ризику, рівна i . Якщо майбутній дохід не можна вважати гарантованим, то потрібно використовувати ризикову ставку дисконтування r , яка визначається як i плюс премія за ризик, що компенсує його. Таким чином, величина r відображує ступінь ризику. Це буде норма капіталізації чи вартості капіталу фірми, тобто та норма доходу, якої потребують інвестори після вивчення економічного становища фірми та фінансового ризику.

При цьому мірою стану власника є вартість акцій фірми. Тому модель максимізації прибутку передбачає спробу фірми максимізувати ринкову вартість однієї акції свого акціонерного фонду. Фундаментальний підхід до оцінки вартості акції можна виразити такою формулою (2):

$$V = \frac{E}{r}, \quad (2)$$

де V – капіталізована вартість на акцію;

E – очікуваний прибуток на акцію;

r – норма капіталізації або необхідна норма доходу.

Такий підхід універсально використовується при оцінці вартості акціонерного фонду інвесторами, які множать оцінюваний дохід на коефіцієнт, який називається відношенням «ціна-дохід», чи мультиплікатором «ціна-дохід», для оцінки вартості даного акціонерного фонду. Відношення «ціна-дохід» – це величина, зворотна нормі капіталізації.

Принципи, що покладені в основу моделі максимізації прибутку, допомагають зрозуміти, якою повинна бути стратегія фірми, як їй варто вибирати рішення та вибирати час для своїх дій. У світі, в якому строки інвестицій мають найважливіше значення для успіху, ця модель дає змогу глибше зрозуміти ймовірність поведінки фірми.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На сьогодні виявлено достатньо велику кількість показників, які дозволяють відстежувати фінансовий стан підприємства у контексті застосування моделі максимізації прибутку. Зазвичай, для реалізації внутрішнього аналізу фінансів використовують бухгалтерський чи управлінський облік. Крім того, допустиме використання різноманітних та широко розроблених методик фінансового аналізу. Тут важливо помітити таке: здійснюючи стратегічне планування в межах конкретної компанії, необхідно зосередитися на двох аспектах її функціонування: а) визначити коло проблем, пов'язаних з ефективністю діяльності, і знайти відповіді на ряд запитань; б) вирішити ряд проблем, пов'язаних із фінансовим станом досліджуваної компанії, з підтримкою її ліквідності, з можливістю правильного управління потоками грошових коштів та іншими фінансовими параметрами.

Серед параметрів, які характеризують діяльність компанії в цьому напрямі, важливе місце займає зворотно задіяний капітал. При проведенні внутрішнього аналізу на цьому показнику нерідко роблять особливий акцент, чи за його допомогою можна з'ясувати, наскільки ефективно компанія здійснювала діяльність у минулому. До того ж, адекватний аналіз цього показника за кілька років дозволяє вирішити, які стратегії необхідно вибрати при складанні довгострокових планів.

Список літератури

1. Круглова Н. Ю. Стратегический менеджмент : учеб. для вузов / Н. Ю. Круглова, М. И. Круглов. – М. : РДЛ, 2003. – 464 с.
2. Редченко К. І. Стратегічний аналіз у бізнесі : навч. посіб. / К. І. Редченко. – 2-ге вид., доповн. – Львів : Новий Світ-2000, 2003. – 272 с.
3. Хорин А. Н. Стратегический анализ : учеб. пособие / А. Н. Хорин, В. Э. Керимов. – М. : Эксмо, 2006. – 288 с.

Оценено стратегическое развитие сельскохозяйственных предприятий на основе использования модели максимизации прибыли. Рассмотрены характерные особенности ее применения для принятия эффективных управленческих решений. Обосновано использование

различных разработанных методик финансового анализа в контексте приведенной модели, что позволяет глубже понять вероятность поведения фирмы на долгосрочную перспективу.

Стратегическое развитие, сельскохозяйственное предприятие, модель, максимизация прибыли, финансовое состояние.

Strategic development of agricultural enterprises on the basis of the model of profit maximization is reviewed. There is considered the characteristics of application for effective managerial decision. The application of various financial analysis techniques developed in the context of the model, allowing a deeper understanding of the likelihood of the behavior of firms in the long run.

Strategic development, agricultural enterprise, model, profit maximize, financial position.

УДК 63(20):330.15:338.43

ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ БІОЕКОНОМІКИ

М. С. Маршалок, кандидат економічних наук

Розглянуто особливості формування та використання ресурсного потенціалу в аграрній сфері в контексті розвитку біоекономіки на основі економічної доцільності та екологічної безпеки.

Сільське господарство, біоекономіка, сталий розвиток, ресурсний потенціал, екологічно безпечні межі, економічно доцільні межі, відтворюване виробництво.

Загострення глобальних екологічних проблем і взаємовідносин суспільства з природою призвели до усвідомлення того, що економічна система є частиною загальної екосоціосистеми. Унаслідок цього, національні економіки і, насамперед, системи сільського господарства більшості країн світу, перебувають у стані трансформації від споживчого підходу до напряму оптимального поєднання виробництва біоенергії та продовольства і збереження довкілля – стадії переходу до біоекономіки та сталого розвитку.

Концепція «сталого розвитку» є розвитком вчення В. Вернадського про ноосферу. Теорія і практика свідчать, що на межі століть вчення про ноосферу виявилось необхідною платформою для напрацювання триєдиної концепції сталого еколого-соціально-економічного розвитку. Вона характеризує нову модель економічного розвитку і передбачає «нерозривне поєднання економічної та екологічної політики й посилення

© М. С. Маршалок, 2014